

الله
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
رَبِّ الْعٰالَمِينَ

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل
دانشکده پزشکی(پر迪س)

پایان نامه جهت اخذ درجه دکترای حرفه ای رشته پزشکی

عنوان:

بررسی شیوع اختلالات قامت در دانش آموزان دختر مقطع

راهنمایی شهر اردبیل ۱۳۹۸

نگارش:

زهراء عادلی

اساتید راهنما:

دکتر سعید صادقیه اهری

دکتر شکوفه بنایی

اساتید مشاور:

دکتر عباس نقی زاده باقی

دکتر محمد علی جعفری زارع

اسفند ۱۳۹۹

شماره پایان نامه: پ/پ/۰۷

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱ ..... چکیده

فصل اول مقدمه

۳ ..... ۱-۱- اهمیت موضوع و انگیزه تحقیق

۹ ..... ۱-۲- اهداف پژوهش

۹ ..... ۱-۲-۱- هدف کلی

۱۰ ..... ۱-۲-۲- اهداف اختصاصی

۱۱ ..... ۱-۳- سوالات مطالعه

۱۳ ..... ۱-۴- هدف کاربردی

۱۳ ..... ۱-۵- تعریف واژه‌ها

فصل دوم بررسی متون

۱۶ ..... ۲-۱- مبانی نظری

۱۶ ..... ۱-۱-۲- ویژگی‌های اساسی پاسچر نرمال

۱۷ ..... ۱-۱-۱-۲- اعمال بار بهینه بر دستگاه اسکلتی

۱۸ ..... ۱-۱-۱-۲- تعادل بین گروه‌های عضلاتی آناتگونیستیک

۱۸ ..... ۱-۱-۱-۳- عملکرد بهینه برای دستگاه‌های داخلی بدن

۲۰ ..... ۱-۲- احتلالات پاسچرال اندام انتهایی فوقانی

۲۰ ..... ۱-۲-۱-۲- اسکاپولای بالی

۲۳	۲-۱-۲-۲- ضعف در کمر بند شانه‌ای...
۲۶	۲-۱-۲-۳- سندروم گیرافتادگی شانه...
۲۸	۴-۱-۲- هیپرکینزیس و فقدان پایداری در کمر بند شانه‌ای...
۲۹	۵-۱-۲- ریجیدیتی عملکردی کمر بند شانه‌ای...
۳۰	۵-۱-۳- کمر گود...
۳۱	۴-۱-۴- پشت گرد...
۳۲	۴-۱-۵- کمر صاف...
۳۳	۴-۱-۶- پشت کج
۳۵	۴-۱-۷- سر به جلو...
۳۶	۴-۱-۸- زانوی پرانتزی...
۳۷	۴-۱-۹- زانوی پرانتزی...
۳۷	۴-۱-۱۰- کف پای صاف
۳۸	۴-۱-۱۱- شست کج پا...
۳۹	۴-۲- بررسی متون...

فصل سوم مواد و روش کار

۴۷	۳-۱- نوع پژوهش
۴۷	۳-۲- جمعیت مورد مطالعه
۴۷	۳-۳- نمونه برداری و روش نمونه‌گیری و گردآوری اطلاعات
۴۹	۴-۳- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها و بررسی آماری
۵۰	۵-۳- معیارهای ورود به مطالعه
۵۰	۶-۳- معیار خروج از مطالعه

۵۰ ..... ۳-۷- ملاحظات اخلاقی

۵۱ ..... ۳-۸- جدول متغیرهای مطالعه

فصل چهارم نتایج

فصل پنجم بحث

۸۱ ..... ۵-۱- بحث

۸۸ ..... ۵-۲- محدودیت‌های مطالعه

۸۹ ..... ۵-۳- نتیجه‌گیری

۹۰ ..... ۵-۴- پیشنهادات

منابع

فهرست جداول

جدول ۱-۴- میانگین و انحراف استاندارد قد دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره اول به

تفکیک پایه درسی.....
۵۵ .....

جدول ۲-۴- میانگین و انحراف استاندارد وزن دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره اول

به تفکیک پایه درسی.....
۵۶ .....

جدول ۳-۴- میانگین و انحراف استاندارد وزن دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره اول

به تفکیک پایه درسی.....
۵۷ .....

جدول ۴-۴- فراوانی درجات شاخص توده بدن و عارضه سر به جلو در دانش آموزان دختر

مقطع متوسطه دوره اول.....
۷۰ .....

جدول ۵-۴- فراوانی درجات شاخص توده بدن و عارضه افتادگی شانه در دانش آموزان

دختر مقطع متوسطه دوره اول.....
۷۱ .....

جدول ۶-۴- فراوانی درجات شاخص توده بدن و عارضه پشت کج در دانش آموزان دختر

مقطع متوسطه دوره اول.....
۷۲ .....

جدول ۷-۴- فراوانی درجات شاخص توده بدن و عارضه پشت گرد در دانش آموزان دختر

مقطع متوسطه دوره اول.....
۷۳ .....

جدول ۸-۴- فراوانی درجات شاخص توده بدن و عارضه گردی کمر در دانش آموزان دختر

مقطع متوسطه دوره اول.....
۷۴ .....

جدول ۹-۴- فراوانی درجات شاخص توده بدن و عارضه کمر صاف در دانش آموزان دختر

مقطع متوسطه دوره اول.....
۷۵ .....

جدول ۱۰-۴- فراوانی درجات شاخص توده بدن و عارضه زانوی ضربدری در دانش

آموزان دختر مقطع متوسطه دوره اول.....

جدول ۱۱-۴- فراوانی درجات شاخص توده بدن و عارضه زانوی پرانتزی در دانش آموزان

٧٧ ..... دختر مقطع متوسطه دوره اول.

جدول ۱۲-۴- فراوانی درجات شاخص توده بدن و عارضه پای صاف در دانش آموزان

٧٨ ..... دختر مقطع متوسطه دوره اول.

جدول ۱۳-۴- فراوانی درجات شاخص توده بدن و عارضه شست کچ در دانش آموزان

٧٩ ..... دختر مقطع متوسطه دوره اول.

فهرست شکل‌ها

شکل	:۲-۱	ویژگی‌های	اساسی	پاسچر ۱۷
نرمال.....				
شکل	:۲-۲	گروه‌های	عضلانی	آناتاگونیستیک در ۱۹
پشت.....				
شکل	:۲-۳	موقعیت	اسکاپولا	در پاسچر ۲۱
نرمال.....				
شکل ۴-۲: تغییر در پوزیشن اسکاپولا براساس حرکت بازو در ادداکشن ۲۲				
افقی.....				
شکل	:۲-۵			اسکاپولای ۲۳
بالی.....				
شکل ۶-۲: حرکت رو به جلوی لگن به عنوان یک واکنش زنجیره‌ای به ضعف کمربند ۲۶				
شانه‌ای....				
شکل	:۲-۷			قوس ۲۸
کوراکوآکرومیال.....				
شکل ۱-۴- نمودار فراوانی پایه درسی دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۵۴				
اول.....				
شکل ۲-۴- وضعیت شاخص توده بدن دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۵۸				
اول.....				
شکل ۳-۴- فراوانی عارضه سربه جلو در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۵۹				

اول.....

شکل ۴-۴- فراوانی افتادگی شانه در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۶۰

اول.....

شکل ۴-۵- فراوانی گودی کمر در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۶۱

اول.....

شکل ۴-۶- فراوانی عارضه پشت گرد در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۶۲

اول.....

شکل ۴-۷- فراوانی عارضه کمر صاف در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۶۳

اول.....

شکل ۴-۸- فراوانی عارضه پشت کج در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۶۴

اول.....

شکل ۴-۹- فراوانی عارضه زانوی پرانتزی در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۶۵

اول.....

شکل ۴-۱۰- فراوانی عارضه زانوی ضربدری در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۶۶

اول.....

شکل ۴-۱۱- فراوانی عارضه کف پای صاف در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۶۷

اول.....

شکل ۴-۱۲- فراوانی عارضه شست کج در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۶۸

اول.....

شکل ۴-۱۳- رتبه بندی اختلالات قامتی در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۶۹

اول.....

فهرست علائم اختصاری

BMI: Body Mass Index

CAA: Coraeo-acromial arch

CHS: Coracohumeral space

SAI: Sub acromial impingement

SAS: Subacromial space

SPSS: Statistical Package for the Social Sciences

بررسی شیوع اختلالات قامتی در دانش آموزان دختر مقطع راهنمایی شهر اردبیل در سال ۱۳۹۸

چکیده

مقدمه: اختلالات قامتی، تغییرات نامطلوبی هستند که ساختار اسکلتی و راستای طبیعی قامت را بر هم می زنند و تأثیر مهمی در سلامت کودکان در سنین بزرگسالی دارند. اطلاع از وضعیت جسمانی دانش آموزان و ارائه راهکارهای مناسب جهت رفع اینگونه ناهنجاری های احتمالی از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

هدف: بررسی شیوع اختلالات قامتی در دانش آموزان دختر مقطع راهنمایی شهر اردبیل ۱۳۹۸

روش کار و مواد: درمجموع ۳۶۴ دانش آموز دختر شاغل به تحصیل در مقاطع راهنمایی شهر اردبیل در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۹۹ به روش نمونه گیری خوشه ای وارد این مطالعه شد. برای تشخیص اختلالات قامتی از ابزارهای خط شاقول، صفحه شطرنجی، جعبه آینه ای و پرسشنامه خصوصیات فردی استفاده شد. داده ها در محیط نرم افزار SPSS نسخه ۲۴ تجزیه و تحلیل شد.

یافته ها: شیوع ناهنجاری عارضه افتادگی شانه ($53/8\%$)، سربه جلو ($35/7\%$)، گودی کمر ($28/3\%$), پشت گرد ($24/5\%$), کف پای صاف ($11/5\%$), پشت کج ($11/3\%$), شیست کج ($10/4\%$), زانوی پرانترزی ($8/5\%$), زانوی ضربدری ($5/5\%$), و کمر صاف ($2/2\%$). همچنین بین افتادگی شانه ($P=0/01$) و کمر گود ($P=0/06$) با وضعیت شاخص توده بدنی دانش آموزان ارتباط معناداری وجود داشت.

بحث ونتیجه گیری: نتایج مطالعه حاضر نشان داد که بیشترین درصد ابتلا به اختلالات قامتی در دانش آموزان دختر مقطع راهنمایی در شهر اردبیل مربوط به اختلال شانه نامتقارن و کمترین درصد مربوط به اختلال کمر صاف بود. فراوانی افتادگی شانه در دانش آموزان لاغر و خیلی لاغر و فراوانی کمر گود در دانش آموزان چاق به طور قابل توجهی بیشتر بود.

کلمات کلیدی: اختلالات قامتی، دختران، مقطع متوسطه اول.